

Χρέος τιμής και ευγνωμοσύνης μας έφερε σήμερα εδώ, πιστοί στην παράδοση που δημιούργησε εδώ και τριάντα τρία χρόνια (1990) ο Παγχαλκιδικός σύλλογος «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» και συνεχίζει σήμερα η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, για το ετήσιο μνημόσυνο του Καπετάν Κάψα και των παλληκαριών του στο χώρο της Ιεράς Μονής Της Αγίας Αναστασίας και στο χώρο της Θυσίας και της ανεγέρσεως του μνημείου. Παράλληλα είναι μία ευκαιρία, ν' ανακαλέσουμε στη μνήμη μας τις λαμπρές σελίδες της επανάστασης του 21 που έγραψαν οι Χαλκιδικιώτες επαναστάτες τόσο στο τόπο μας, την Χαλκιδική, όσο και στη συνέχεια σε κάθε γωνιά που η φλόγα της επανάστασης παρέμεινε αναμμένη, έχοντας στο νου τους μόνο δύο λέξεις: **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ή ΘΑΝΑΤΟΣ.**

Η καθολική επανάσταση σε όλα τα χωριά της Χαλκιδικής τον Μάιο του 1821, είναι ένα ιστορικό ορόσημο για την νεώτερη ιστορία του Ελληνικού έθνους, η οποία δυστυχώς, δεν έχει γραφεί αναλυτικά και κυρίως **δεν έχει εμπεδωθεί στην συλλογική μνήμη των Νεοελλήνων, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν διδάσκεται στα δημόσια σχολεία.**

Αυτό το γεγονός όμως, μας δίνει μία μεγαλύτερη ώθηση για περισσότερη έρευνα στα ιστορικά αρχεία, ώστε οι προφορικές μνήμες που διατηρήθηκαν από γενιά σε γενιά να τεκμηριωθούν και ν' αποτελέσουν την βάση πάνω στην οποία θα κτισθεί και θα γίνει γνωστή η νεώτερη ιστορία του τόπου μας. Σήμερα αυτή η τεκμηρίωση των γεγονότων για την περίοδο της επανάστασης του 21 στην Χαλκιδική, βρίσκεται πολύ πιο κοντά γιατί, το αρχείο Αγωνιστών της ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ και τα ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, είναι προσιτά στους νεότερους Μακεδόνες ερευνητές οι οποίοι παρουσιάζουν αξιόλογο έργο τα τελευταία χρόνια. Ήδη κυκλοφορούν αρκετά βιβλία το τελευταίο διάστημα που δίνουν απαντήσεις σε πάρα πολλά ερωτήματα των ερευνητών της ιστορίας.

Δεν θ' αναφερθώ στα ιστορικά γεγονότα της μάχης των Βασιλικών και της Θυσίας του Καπετάν Κάψα και των παλληκαριών του που έπεσαν μαχόμενοι σ' αυτόν εδώ τον τόπο. Τα γεγονότα λίγο-πολύ είναι γνωστά και έχουν ακουσθεί επανειλημμένα σ' αυτό εδώ το ιερό μέρος.

Θα προσπαθήσω συνοπτικά να θέσω μερικά λογικοφανή ερωτήματα από την απόσταση του χρόνου που μας χωρίζει από τα γεγονότα και στη συνέχεια ν' απαντήσω σ' αυτά, έχοντας σήμερα υπόψη μας αρκετές πηγές που αναφέρονται στα γεγονότα της επανάστασης στη Χαλκιδική.

1^ο Ερώτημα: Η Χαλκιδική είχε μεγάλη συμμετοχή στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 21;

Η απάντηση είναι **ΝΑΙ ΕΙΧΕ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ**. Δεν υπάρχει χωριό στα Μαντεμοχώρια, στα Χασικοχώρια, στη Καλαμαριά, στην κοινότητα της Κασσάνδρας, στα χωριά της Σιθωνίας, στα χωριά των λιμνών, στα μοναστήρια του Αγίου Όρους, που να μην επετέλεσε το καθήκον του στο κάλεσμα για την απελευθέρωση της πατρίδας από τον Οθωμανικό ζυγό. Δεν χρειάζεται καμία τεκμηρίωση παρά μόνο η αναφορά του Μπαϊράμ Πασά προς την Υψηλή πύλη, μετά τη μάχη στα Βασιλικά και την λεηλασία που ακολούθησε. Μεταξύ των άλλων αναφέρει: *«...αφού διαπεράσαμεν εν στόματι μαχαίρας τους απίστους τεσσαράκοντα δύο χωρίων, εξαποστείλαντες τας ρυπαράς ψυχάς αυτών εις την κόλασιν, ηχμαλωτίσαμεν τας συζύγους και τα τέκνα αυτών και ελαφυραγωγίσαμεν τας πλουσίας περουσίας αυτών, άς και διανείμαμεν μεταξύ των νικητών στρατιωτών, τα δε χωρία και τα στρατόπεδα αυτών παρεδόσαμεν εις τας φλόγας, διασκορπίσαντες και τα χωρία αυτών...»*

2^ο Ερώτημα: Γιατί η επανάσταση δεν εκδηλώθηκε και σε άλλες περιοχές της Μακεδονίας ταυτόχρονα;

Σ' αυτό το θεμελιώδες ερώτημα η απάντηση ακόμη και σήμερα 201 χρόνια μετά είναι δύσκολη. Η Φιλική εταιρεία, όπως **σήμερα γνωρίζουμε**, είχε μύσει αρκετούς Μακεδόνες από το 1818 έως το 1820 και επομένως η ιδέα είχε εξαπλωθεί σχεδόν σε όλο τον ελληνικό πληθυσμό σε Κεντρική, Δυτική και Ανατολική Μακεδονία. Γιατί λοιπόν δεν ξεσηκώθηκαν οι Αρματωλοί του Βερμίου, των Πιερίων ή ακόμη και του Ολύμπου; Για να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα αυτό συνοπτικά, πρέπει ν' αναφερθούμε στον **Απόστολο της Φιλικής εταιρείας Ιωάννη Φαρμάκη**, ο οποίος ήταν ο μεγάλος απών από τα επαναστατικά γεγονότα της Μακεδονίας και ο οποίος ήταν ο σύνδεσμος και γνώστης όλων των μνημένων Φιλικών και προορίζονταν για αρχηγός της επανάστασης στην Μακεδονία. Ως γνωστόν αιχμαλωτίστηκε στον αγώνα στις Παραδουνάβιες χώρες και απαγχονίστηκε στη συνέχεια στην Κωνσταντινούπολη. Έτσι η Μακεδονία στερήθηκε του αρχηγού της. Ο μετέπειτα μεγάλος στρατιωτικός άνδρας της Μακεδονίας Αναστάσιος Καρατάσος στον οποίο η επανάσταση στη Πελοπόννησο, Νησιά και Στερεά Ελλάδα οφείλει πάρα πολλά, την συγκεκριμένη περίοδο δεν ανέλαβε πρωτοβουλία.

Η ανακήρυξη του Εμμανουήλ Παπά, αυτού του μεγάλου άνδρα της Μακεδονίας, αλλά άπειρου περί τα στρατιωτικά «ως αρχηγού και υπερασπιστού της Μακεδονίας» έγινε σε μεταγενέστερο χρόνο, στον περιορισμένο χώρο του Αγίου Όρους και χωρίς την παρουσία των αρχηγών των επαναστατικών δυνάμεων του Ολύμπου, του Βερμίου των Πιερίων κ.λ.π., οι οποίοι είχαν γνωρίσει και συνδεθεί με τον Ιωάννη Φαρμάκη και κανείς δεν τους ενημέρωσε για το τι είχε συμβεί.

Επομένως θα μπορούσαμε συνοπτικά ν' απαντήσουμε ότι δεν υπήρξε στη Μακεδονία ένας «Παπαφλέσσας» ο οποίος θα περιόδευε στις περιοχές όπου σκιρτούσε η Ελληνική ψυχή και θα ξεσήκωνε τους επαναστάτες ταυτόχρονα το πρώτο διάστημα.

3^ο Ερώτημα: Υπήρχαν οι προϋποθέσεις για να έχει ο αγώνας επιτυχία και να δημιουργηθεί μία σοβαρή επαναστατική εστία στη Μακεδονία, η οποία θ' άντεχε στο χρόνο;

Η απάντηση είναι κατ' αρχάς **ΝΑΙ**. Παρ' ότι η Θεσσαλονίκη ήταν το δεύτερο στρατιωτικό κέντρο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, την συγκεκριμένη περίοδο οι στρατιωτικές της δυνάμεις απασχολούνταν στα Γιάννενα για την εξόντωση του Αλή Πασά. Σωστά εκτιμήθηκε ότι η Θεσσαλονίκη μπορούσε να πέσει στα χέρια των επαναστατών και τότε το πλήγμα θα ήταν καίριο. Δεν έγινε όμως πράξη, γιατί οι επαναστατικές δυνάμεις που συγκροτήθηκαν, δεν είχαν συντονισμό και κυρίως δεν υπήρχε αρχηγός, ο οποίος θα συγκροτούσε σχέδιο κατάληψης της Θεσσαλονίκης με την κινητοποίηση ταυτόχρονα δυνάμεων από την Χαλκιδική, την Νάουσα, το Βέρμιο, τον Όλυμπο, τις Σέρρες. Ο **Εμμανουήλ Παπάς** που επιφορτίστηκε αυτό το ρόλο του αρχιστρατήγου, δεν είχε πολεμική εμπειρία και έχασε πολύτιμο χρόνο το πρώτο διάστημα, για να εδραιώσει την παρουσία του στο Άγιο Όρος και κυρίως να γνωριστεί με τους διάφορους καπετάνιους και αρματολούς που είχαν συγκροτημένα επαναστατικά σώματα. Επίσης η απουσία σοβαρών ναυτικών δυνάμεων στην περιοχή ήταν ένα μειονέκτημα.

4^ο Ερώτημα: Ήταν εθελούσια η θυσία του Καπετάν Κάψα με τα παλληκάρια του στη θέση που βρισκόμαστε σήμερα και ποιο σκοπό εξυπηρετούσε την συγκεκριμένη χρονική στιγμή;

Ο Βρασίδης Κυριαφίνης σε ομιλία του στα αποκαλυπτήρια του μνημείου στις 17-10-1999 είπε ότι: «Ήταν αληθινά θαυμαστή η θυσία του Καπετάν Κάψα και των παλληκαριών του, εφάμιλλη εκείνων του Διάκου στην

Αλαμάνα και του Παπαφλέσσα στο Μανιάκι και ασύγκριτα υπέρτερη -σε ηθικό περιεχόμενο και μόνο-εκείνης των τριακοσίων του Λεωνίδα. Γιατί έφραξε και αυτός, όπως και εκείνος, τις δικές του Θερμοπύλες, τις πύλες της Χαλκιδικής, και θυσιάστηκαν και αυτοί, όπως και εκείνοι, στον ίδιο βωμό, το βωμό της Πατρίδας».

Και συνεχίζει: «...Ο Χάψας και τα παλληκάρια του μπορούσαν να διαφύγουν και εύκολα να σωθούν. Ο Βούζιαρης, ο υπερκείμενος του πεδίου της μάχης απότομος λόφος, απέχει μόλις λίγα μέτρα από τον τόπο θυσίας. Άνετα λοιπόν οι μαχητές του Χάψα μπορούσαν να καταφύγουν σ' αυτόν και να σωθούν. Γιατί ασφαλώς εκεί δεν μπορούσαν να τους καταδιώξουν και να τους φτάσουν οι σπαχήδες του Μπαϊράμ πασά. Άλλωστε κανένας νόμος της Πατρίδας δεν τους απαγόρευε τη φυγή και τη σωτηρία...Δεν έφυγαν όμως...Έμειναν και έπεσαν αυτοί για να σωθούν οι άλλοι. Αντάλλαξαν τη σωτηρία των άλλων με το δικό τους θάνατο. Και αυτό είναι που κάνει την αυτοθυσία τους ακόμη πιο τρανή....Ήταν εθελουσία θυσία γενναίων μαχητών, που μαρτυρεί από τη μια μεριά την περιφρόνηση τους προς το θάνατο κι από την άλλη το υψηλό τους φρόνημα και την αγάπη τους για την πατρίδα και τον άνθρωπο.»

5^ο Ερώτημα: Η θυσία του Καπετάν Στάμου Κάψα και των παλληκαριών του από τη Συκιά καθώς και των Βαβδινών οπλαρχηγών Παύλου Χαλάτη, Αυγερινού Καραγιάννη, Θεολόγου Τουρλάκη, του Βασιλείου Κοτζιόγλου και Γραμμένου Καραφίλιπα από τα Βασιλικά και πολλών άλλων στη μάχη στους πρόποδες του Βούζιαρη, είχε θετικό πρόσημο στον αγώνα της πατρίδας;

Δύσκολο το ερώτημα και ποιο δύσκολες οι απαντήσεις. Πριν την απάντηση, ας δούμε τους αριθμούς. Οι δυνάμεις που αντιπαρατάχθηκαν στη μάχη ήταν περίπου 150 Έλληνες με λιανοτούφεκα και σπαθιά και από την πλευρά των Τούρκων ο τακτικός στρατός του Μπαϊράμ Πασά που αριθμούσε χιλιάδες και το ιππικό του Αχμέτ Μπέη με 500 ιππείς. Ο αγώνας ήταν άνισος. Οι Έλληνες έχασαν όλους τους μαχητές τους (η παράδοση λέει ότι σώθηκαν μόνο δύο άτομα) και οι Τούρκοι βεβαιωμένα είχαν 500 νεκρούς.

Ο καπετάνιος ξέρει ότι θα πεθάνει, αλλά το αθάνατο κρασί της ελευθερίας τον έχει μεθύσει κι αυτόν και τα παλικάρια του. Αψηφούν το θάνατο και πολεμούν. Και ένας-ένας πέφτουν ηρωικά. Η μάχη ήταν άνιση αλλά τα παλληκάρια του καπετάν Κάψα δεν έκαναν πίσω. Αυτή ήταν η γη τους, εδώ ήταν τα παιδιά τους, εδώ ήταν η πατρίδα τους. Όχι, δεν θα έκαναν ούτε σπιθαμή πίσω, θα πέθαιναν πρώτη και τελευταία φορά σαν

ελεύθεροι Έλληνες και όχι σαν ραγιάδες. Ήταν μαχητές. Το αποτέλεσμα τους δικαίωσε. Οι Τούρκοι δεν αρκέστηκαν στη δική τους εξόντωση. Έκαψαν, ρήμαξαν, σκότωσαν και βίασαν γυναικόπαιδα. Ερημώθηκε η Χαλκιδική.

Ναι το πρόσημο ήταν θετικό. Για να αισθανθούμε το ιστορικό γίνεσθαι πρέπει να λειτουργήσουμε με την καρδιά και όχι με το μυαλό. Για μας τους Χαλκιδικιώτες που κάθε χρόνο τον Ιούνιο συγκεντρωνόμαστε στον τόπο της θυσίας, η θυσία αυτή λειτουργεί ως «**σύμβολο**». Έχουμε την ανάγκη να τους μνημονεύουμε, να συντηρούμε τις μνήμες, που διαμορφώνουν και θρέφουν την εθνική συνείδηση. Αυτοί έπραξαν το αυτονόητο γι' αυτούς. Στις ηρωϊκές τους πράξεις χρεωστάμε την ελευθερία μας.

6° Ερώτημα: Η Χαλκιδική με τους απελευθερωτικούς της αγώνες από τις αρχές Μαΐου μέχρι το τέλος του 1821, απασχόλησε σημαντικές δυνάμεις των Οθωμανών, οι οποίες προορίζονταν για να καταστείλουν τους επαναστάτες στη Στερεά και την Πελοπόννησο. Το γεγονός αυτό είχε θετική επίπτωση στον αγώνα του έθνους;

Όλοι οι ιστορικοί παλιοί και σύγχρονοι συμφωνούν ότι οι αγώνες των Χαλκιδικιωτών επαναστατών με κορύφωση το Ολοκαύτωμα της Κασσάνδρας δεν υστερούν των αγώνων των άλλων Ελλήνων της νότιας Ελλάδας. Χρέος μας είναι ν' αποκαταστήσουμε την ιστορική αλήθεια. Ο Παγκαλκιδικός σύλλογος, έχει πρωταρχικό στόχο να επιτελέσει το χρέος του απέναντι στην θυσία εκείνων και κάνει συνεχώς προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή με πολλούς τρόπους.

Αναφέρω εδώ δύο σημαντικές δηλώσεις μία παλαιότερη του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια και μία πρόσφατη του ΠτΔ Προκόπη Παυλόπουλου. **Ο Ιωάννης Καποδίστριας σε επιστολή του στις 22 Οκτωβρίου του 1828** από τον Πόρο προς τους αντιπροσώπους των προστάτιδων δυνάμεων μεταξύ των άλλων, αναφερόμενος στους αγώνες των Χαλκιδικιωτών γράφει: «... Δια νά κυριεύσουν τήν Κασσάνδραν οί Τούρκοι έχασαν περισσότερους τών 15 χιλ. ανθρώπων....»

Ο ΠτΔ Προκόπης Παυλόπουλος στην επέτειο του Ολοκαυτώματος της Κασσάνδρας για τα 195 χρόνια μεταξύ των άλλων δήλωσε: «...Χωρίς την Χαλκιδική με την Επανάστασή της και το Ολοκαύτωμα της Κασσάνδρας δεν θα ήταν δυνατόν να έχει αυτήν την έκβαση ο αγώνας της εθνεγερσίας στο νότο. Γιατί δόθηκε καιρός, όπως είναι γνωστό, στους αγωνιστές της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου να οργανώσουν καλύτερα την εθνεγερσία και είχαμε το αποτέλεσμα το οποίο είχαμε.....».

Έχει έρθει λοιπόν ο καιρός να ξαναγραφούν τα βιβλία της ιστορίας που διδάσκονται στα σχολεία για το 21.

Τελευταίο ερώτημα: Τι απέγιναν οι αγωνιστές της Επανάστασης της Χαλκιδικής; Υπήρξαν σημαντικοί Χαλκιδικιώτες στρατιωτικοί ηγέτες που συνέχισαν τον αγώνα της ανεξαρτησίας εκτός Χαλκιδικής;

Μετά την κατάληψη της Κασσάνδρας, του τελευταίου προπυργίου του Αγώνα, τίποτε πια δεν θύμιζε την προεπαναστατική Χαλκιδική. Μία πρωτοφανής δημογραφική αλλοίωση ήταν γεγονός. Τα χωριά πυρπολήθηκαν από τον εχθρό, περιουσίες και μνημεία αιώνων καταστράφηκαν στις μάχες και στους εξανδραποδισμούς. Παρόλα αυτά ένα σημαντικό κομμάτι του ανθρώπινου δυναμικού κατόρθωσε να επιβιώσει από την οθωμανική λαίλαπα. Πολλοί κατέφυγαν στα βουνά, άλλοι με τη βοήθεια Ψαριανών και Σκοπελίτικων πλοίων διασκορπίστηκαν σε διάφορες περιοχές της νότιας Ελλάδας και κυρίως στις Βόρειες Σποράδες. Λίγο αργότερα η Σκόπελος και η Σκιάθος λειτούργησε ως βάση για τη συνέχιση του αγώνα, αυτή τη φορά όχι στη Χαλκιδική, αλλά όπου τους καλούσε η κεντρική Διοίκηση του αγώνα. Τα Δερβενάκια, η Εύβοια, το Τρίκερι της Μαγνησίας, η Σκιάθος, τα Ψαρά, το Νεόκαστρο και ο Σχοινόλακας Πελοποννήσου, το Μεσολόγγι, η Κρήτη, η Αταλάντη, η Αττική, η Χίος και δεκάδες άλλοι τόποι της επαναστατημένης Ελλάδας γεύτηκαν τον ιδρώτα του ηρωϊσμού και τα βόλια των άπειρων αρχικά στην τέχνη του πολέμου, ωστόσο αποφασισμένων για τη συνέχιση του Αγώνα Χαλκιδικιωτών μαχητών. Η ιστορική τους δικαίωση, αναζητεί ακόμα τη θέση που τους αρμόζει στην εθνική μας ιστοριογραφία. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία πλούσια βιβλιογραφική παραγωγή. Η μελέτη των αρχείων για τους Αγωνιστές του 1821 της Εθνικής Βιβλιοθήκης, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, το Αρχείο Καποδίστρια, του Ι. Κωλλέτη κ.ά. κρύβουν θησαυρούς για τους Χαλκιδικιώτες αγωνιστές του 1821.

Πριν λίγα χρόνια δεν θα μπορούσαμε να φανταστούμε ότι πίσω από τα ελάχιστα γνωστά ονόματα Αγωνιστών της Χαλκιδικής (Δουμπιώτης, Χυμευτός, Κάψας) θα κρύβονταν εκατοντάδες άλλα με πλούσια δράση και ουσιαστική συμβολή στην επανάσταση του 21. Δεν ήταν μόνο η Στερεά, η Πελοπόννησος και τα νησιά, οι μόνοι τόποι που πρόσφεραν μεγάλες μορφές στρατιωτικών ανδρών κατά το 1821, ήταν και τα Δουμπιά, η Βάλτα, το Γομάτι, ο Παρθενώνας, το Λιβιάδι, η Περιστέρα και όλα σχεδόν τα χωριά της Χαλκιδικής Χερσονήσου. Πλέον τα ονόματα τους έχουν γίνει γνωστά και απαριθμούν αρκετές εκατοντάδες ονόματα.

Αναφερόμενος στους Κασσανδρινούς αγωνιστές με τους οποίους έχω ασχοληθεί, σας αναφέρω ότι είναι πάνω από τετρακόσια άτομα. Το ίδιο συμβαίνει και με άλλες περιοχές (Μαντεμοχώρια, Χασικοχώρια και Άγιο Όρος).

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ λοιπόν είναι ν' αναδείξουμε γεγονότα και πρόσωπα, που πρωτοστάτησαν, αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για την απελευθέρωση της πατρίδας. Γεγονότα, όπως η Επανάσταση της 8ης Μαΐου 1821 στην Κασσάνδρα, στις 17 Μαΐου στον Πολύγυρο, στην Ιερισσό, σε όλα τα χωριά της Χαλκιδικής με επικεφαλής τον Εμμανουήλ Παπά, τον Στάμο Κάψα, τον Αναστάσιο Χυμευτό, τον Ιωάννη Χατζηχριστοδούλου και πάρα πολλούς άλλους αγωνιστές που θυσίασαν οικογένειες, περιουσίες, την ζωή τους για το ιδανικό της ελευθερίας.

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ είναι να τιμούμε σε επετειακές εκδηλώσεις τους αγωνιστές, να φέρνουμε στο νου μας τη μακρά ιστορική διαδρομή των απελευθερωτικών αγώνων, να εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας και να τους τιμούμε, σεβόμενοι το πατριωτικό τους καθήκον και την θυσιαστική προσφορά τους.

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ είναι να αισθανόμαστε συγκίνηση, περηφάνια, θαυμασμό για την αυτοθυσία, την αυταπάρνηση και την βαθιά προσήλωση των επαναστατών στα ιδανικά της ελευθερίας της πατρίδας και της πίστης. Στις καρδιές των επαναστατών υπήρχαν γραμμένες μόνο δύο λέξεις, δύο προσταγές: Ελευθερία ή θάνατος. Θάνατος που τροφοδοτεί τους αγωνιστές με δύναμη για την κατάκτηση της ελευθερίας. Όταν αυτό συμβαίνει, η ελευθερία αποκτά άλλο νόημα και περιεχόμενο. Ουσιαστικό, ανθρώπινο, ιερό, νόημα ζωής.

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ είναι να μάθουν οι νέοι μας την ιστορία για τις θυσίες των προγόνων μας και να αισθανθούν περήφανοι για την καταγωγή τους.

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ είναι πρωτίστως να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες εκείνων που αγωνίστηκαν και έδωσαν τη ζωή τους για μια ελεύθερη πατρίδα, εκτιμώντας ότι οι θρίαμβοι πρέπει να μας εμπνέουν και οι τραγωδίες και τα λάθη να μας διδάσκουν. Να διδαχθούμε πώς πρέπει να προσδιορίζουμε την ατομική μας συμπεριφορά και την συλλογική μας δράση προπαντός σε μείζονος σημασίας εθνικά ζητήματα.

Τιμή και δόξα στους Χαλκιδικιώτες αγωνιστές του 21
Αιωνία τους η μνήμη

Απόστολος Στρατής
19 Ιουνίου 2022